

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „ 1/2 „ 1 „ 60 „
 „ 1/4 „ — „ 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „ 1/2 „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, în alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mărirea locului ce ocupă; fiecare cm. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 și mai multe ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL“
 CLUJ, — KOLOZSVAR
 6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Earăși adunarea „Asociațiunii.“

Toate epocile vieții noastre publice și-au avut criticii sei; și bine a fost că i-au avut. Numai pe lângă o critică serioasă se poate desvolta o viață publică sănătoasă. Una dintre nenorocirile situației noastre nenorocite de acum e și aceea că ne lipsește critica. Lipsa criticii arată ori o mare nepăsare, ori o mare neorientare, ori amândouă deodată.

Ei bine, asta nu poate să mai meargă așa. Cel puțin pe terenul cultural nu. Cât pentru terenul politic, acela e tot așa de desolat, lipsit și de orientare și de critică. Nu este chemarea acestei modeste foi să facă critica situației politice. Poate nici critica stărilor culturale, bisericești, nu se ține de chemarea *Răvașului*. O recunoaștem bucuros. Dar a trebuit, chiar fără voie, să facem o abatere dela linia de conduită ce am propus foi noastre. Și avem deja o satisfacție, că am turburat dulcea armonie a vorbelor goale. Prea arătau superficialitate acele rapoarte încântate de la Timișoara, și nu voiam să ne facem nici de cum complici ai nepăsării, sufocând un glas sincer, care cerea intrare la poarta publicității.

Deodată cu numărul din urmă al *„Răvașului“*, care a făcut atentat la uniformitatea opiniilor publice asupra adunării, a apărut și nr. 18 al *Lucaferului*.

În acest număr revista noastră din Budapesta publică un articol de apărare și raport asupra adunării dela Timișoara. Autorul scrie frumos și laudă din abundență adunarea. Dar cine știe ceti vede, că în fundul sufletului seu are o mare nemulțumire, pe care ori cât ar căuta să o ascundă, pentru considerații de eleganță, nu o poate înnăbuși de tot. De sub vëlul de poesie și romanticism strălucit, pe care autorul îl întinde cu dragă inimă asupra adunării, ca asupra unui simbol de cultură națională, se vedă ici coala pânzele albe pe cari se scriu cu amar negru durerile și nemulțumirile culturale. Printre armoniile imnului întonat în onoarea culturai noastre străbat glasuri stridente de critică, care nu se poate evita cu toată bunăvoința.

„Aici unde s'a adunat fruntea Bănățului și a pelerinat atâta lume străină din toate ținuturile, m'așteptam să ved o manifestațiune culturală imosantă. Dar m'am înșelat, căci toate au decurs după calapod, singur concertul a ridicat nivoul adunării. Publicul, ce a ostenit în Metropola Bănățului n'a plecat cu nici o idee nouă, n'a părăsit Timișoara mai instruit, măcar că acesta ar fi scopul adunărilor generale...“

Adunarea unei societăți culturale s'ar cuveni să facă mai multă cultură, și întregii s'arbări să-i deie un caracter mai pronunțat național, — să ne lăsăm de veleități aristocratice, că zău nu ne prind(!)

Momentul cel mai frumos al s'erbărilor dela Timișoara a fost concertul...

Programul concertului a fost cam monoton și lipsa corului nu o putem ierta. Spun sincer, eu m'am dus s'aud vestitele coruri din Bănat, dar fost'am în Roma și n'am văzut pe Papa.

Conferențiarilor dela Timișoara, (Dr. Iosif Popovici și Dr. Blaga), deși ambii sunt oameni cu pregătiri frumoase și au tratat subiecte interesante, n'au fost norocoși, fiind-că timpul nepotrivit, în care s'au ținut a găsit lumea resleață și sătulă de vorbă. —

Êată câte-va mărturisiri sincere ale confratelui dela *„Lucaferul“*, cari turbură și ele laudele »unanime« ale ziarelor.

Despre însuși mersul Asociațiunii de asemenea are câte-va observări, cari tradează aceeași nemulțumire, ce ne paște și pe noi. Citez ună singură:

„Căutând cauzele dormitării din despărțeminte, între multe altele, noi credem că sunt și cele ce urmează: Centrul trebuie să premeargă cu bun exemplu și să fie oare-cum model pentru celelalte. Aici ar trebui să se arete cum are să se lucreze în despărțeminte și s'o facă aceasta, nu în teorie ci în practică... Imprejurările actuale și așa sunt neprielnice pentru a realiza un avânt cultural serios, prin urmare prim-secretarul reales și-ar putea face merite pe altă cale și anume dând o organizație solidă și trainică instituțiunii, a cărei soarte e din nou atârnată de priceperea și munca D-sale.“

Oare va înțelege dl prim-secretar, și comitetul Asociațiunii tendința acestui articol? Oare vor lua seamă de dorința legitimă, care le cere muncă și directivă sănătoasă, sau vor aștepta provocări mai deslușite și critice mai ascuțite? Se sperăm, că vor înțelege. Cât pentru noi vom fi la postul nostru de observatori.

Dela Timișoara.

(Continuare și fine).

Curios lucru, că de chestia secretarului I. cea mai incurcată, n'a cutezat nime să se atingă. S'a trecut peste ea grabnic și neted, ca și când nu s'ar fi întemplat nimic. D'apoi oare nu-i adevărat, că dl Diaconovich n'a satisfăcut așteptărilor legate de postul creat și dotat cu 3000 cor. anual? Oare nu-i adevărat, că în același timp dl I. secr. s'a angajat la 3—4 întreprinderi comerciale — băi, asigurări pe viață, etc. — cari n'au a face cu »literatura și cultura poporului român«? Oare nu-i adevărat, că toată opinia publică a fost indignată de starea la care a ajuns aceasta chestie, și că într'o adunare aproape i-s'a dat vot de blam d-lui I. secretar? În urma acelei nemulțumiri, ce a isbușnit în diferite forme, în sfârșit dl D. a abzis. Comitetul nu i-a primit abdicerea, identificându-se cu ocupațiunile »laterale« ale secr. seu. Peste un an simțind măcar în parte odiul ce și l'a asumat, comitetul, fără știrea și învoirea d-lui D. — a revenit asupra demisiunii și i-a primit-o. Adunarea generală dela Baia-mare a luat la cunoștință, rece, dar cu mulțumire, dimisiunea. Doar din delicateteț a propus dl Dr. Braniște o mulțumită fostului secretar, care absentă dela adunare — pentru »serviciile prestate«. S'a primit să nu se mai facă vorbă — și s'a însărcinat comitetul să escrie concurs.

S'a scris concurs. Dar văzând că sunt candidați, s'au gândit unii cum se pună de nou pe dl D. și au făcut o tâlcuire neintemeiată a postului de I. secr. pe urma căreia s'a nimicit concursul prim și s'a scris al doilea concurs, cu gândul să concureze și dl D. Atunci s'au găsit concurenți și mai mulți, între cari oameni de valoare literară. A venit apoi sezonul băilor și la Călimănești s'a iscodit un nou plan — să se nimicească și al II. concurs. S'a arangeat intervenția secțiilor literare, — cari încep a-și lua rolul unui for suprem și inapelabil, cari proclamă pentru sine, principiul suveranității — singura putere suverană între bieții de noi, oameni fără drepturi și fără putere — și dl D. rugat cu atâta

paradă, să declară aplicat a-și retrage abdicerea și rămâne secretar I. cum a fost. Adeca nici nu cum a fost, ci cu ocupațiuni laterale — era să scriu »literare« — sancționate de comitet și secții, și cu un modest adaus la salar »conform concursului«, zice raportul comitetului. Adeca conform căruia concurs mă rog? Conform celui-ce s'a nimicit, și la care dl D. nici nu participase?!]

Lucrul acesta singur, abstrăgând dela toate celelalte, ori cât de puțin impoartă 200 cor. când e vorba de »cultura poporului român« — trebuie să o spun că e incorect, și merita să fie relevat. Aș! Cine să-l releveze? Știa doar comitetul — respective diriguitorii lui — de ce a convocat adunarea tocmai la Timișoara — după-ce nu-s'a putut pune la cale în Brașov.

Tendința aceasta însă, de a face din adunarea generală o formalitate goală, care să deie comitetului absolut și să provadă toate propunerile, ce le presentă, cu stampila aprobării, se va resbuna odată, sau asupra Asociațiunii, sau asupra comitetului. S'a răsbnat deja și aci la Timișoara.

Pentru-că era un punct unde ar fi fost chiar în interesul comitetului, ca adunarea să iese din rolul de simplu registrator și să se manifeste.

Înțeleg punctul de a proclama pe distinsul bărbat Alesandru Mocsonyi de președinte de onoare, și în legătură pe domniul Iosif Vulcan și Part. Cosma, de membri de onoare.

Negreșit asupra acestui punct nu avea să se facă discuție. Astfel de propuneri numai dacă se primesc cu unanimitate au prețul ce trebuie să-i aibă. Dar unanimitatea nu se cade a se exprima în tăcere unanimă, ci trebuie se iese cuvintul cineva, afară de referentul oficios, și se pună în cadrul potrivit cu situația proclamarea de preș. onorar a unui bărbat ca d. Mocsonyi, ca și care nu avem ori când și ori unde. Atunci, proclamarea dlui Mocsonyi, și a celorlalți doi domni n'ar fi fost numai o formalitate, ci o manifestație vie și impunătoare.

Dacă s'ar fi făcut lucrul acesta și s'ar fi pus în lumină figura adevăratului om mare, cum este dl Mocsonyi, cred, că nici președintele ad hoc nu ar fi putut să se scoboare, în cuvintul de inchidere până la atâta, ca să apostrofeze în plenul adunării pe episcopii bisericii românești, fiind că n'au putut fi de față la adunare.

S'a cualificat de curaj procedura aceasta; eu o socotesc de o simplă greșală, pe care trebuie să o regretăm. De o parte noi înșine ne dăm de gol înainte străinilor, cari observă, că nu e tocmai așa lucru serios adunarea asta, pentru-că eacă vildicii nu o consideră. De altă parte însuși scopul, ce-l urmărim, se frustrează prin astfel de apostrofări. De fapt episcopul Lugojului, și al Aradului — cei mai apropiați — au fost împedecați de a lua parte lipsind dela residențele lor.

Dar mai este o împrejurare, care pune în lumină foarte rea procedura presidentului. Am înțeles, că un domn, »fruntaș bărbat al națiunii«, se ocupase cu prilejul adunării, cu planul cum ar putea înjgheba o loje francmasonică românească. Domnul din chestiune a fost luat în ris, cu toate acestea lumea se întreabă oare d. președinte n'a fost animat de aceleși sentimente, ca și campionul francmasonismului între Romini? Oare nu și-a aruncat umbra sa sinistră duhul acestei secte primejdioase, atunci când episcopii au fost așa de fără crutare înfierați pentru faptul, că n'au putut să se presinte la adunare cu acest prilej?

În sfârșit lucrurile acestea se vor mai descurca — eu trec înainte, și constat cu plăcere, că s'a încassat peste 5000 cor. la Timișoara sumă frumoasă, care face cinste Bănățenilor, — dar e și lipsă mare de bani dacă bugetele se votează așa ușor, și adunarea generală se arată așa de docilă și neorientată. — Caracteristic pentru dispoziția adunării e faptul, că a cassat o hotărîre luată în adunarea din anul trecut, și propunerea de cassare a trebuit să o susțină tocmai cel-ce fusese propunătorul hotărîrei cassate!

Mai relevez un fapt de laudă. Adunarea și-a însușit propunerea d-lui Dr. Iac. Radu, de a se

adecă a lui Anton Pan renăscutul. Noi credem, că așa trebuie să fie. Avem motive să credem, că D-ta te ții de grupul celor ce cred în renaștere. Întâi: toți aderenții acestei teorii cred, că sufletul renăscut nu e așa de clar, luminos, ca și cum a fost în lume, sau mai bine nu-și aduce aminte așa de deslușit despre ceea-ce a fost. Acum D-ta, ca Anton Pan — întărești vederile acestea, căci ceea-ce ai scris pe la 1820 ori mai înainte, ca *visul* unui pescar, astăzi crezi că e visul D-tale, și totuși mai bine ai cunoscut și ai scris atunci visul pescarului ca astăzi visul D-tale. Se vede, că și ochii mai slăbesc — tot din pricina renașterii. Când pe la 1820 în visul pescarului ai scris »chisea« azi la 1904 scrii »câtea« și câte minunății toate. Ai uitat apoi turcește, frate Pane! În loc de »colaigele« cum știai odată că se zice pe turcie »lesne vine« azi scrii *Kolairale*; — în loc de »Colai se senda gel«, azi zici »Kolaice-re« — dacă e lesne vino și tu.

Nu știm de ești tânăr încă sau nu — căci nu știm cât trăesc oamenii în renaștere, și nu știm nici când te-ai renăscut, dar îți putem spune cu toată siguranța, că adevărat rămâne pentru D-ta versul *ultim*, cu care ai scris mai mult acum, ca la 1820.

Atunci terminai așa:

»Dracu-și bate joc de om la bătrâneță«.

Acum mai adaugi:

»Pe cum și-a bătut de mine joc în tinereță«.

Bine D-le, dar dacă dracul ș'a bătut joc, de D-ta crezi, că și D-ta îți-ai putea bate joc de noi, trimițându-ne spre publicare o »Povestea vorbii« de Pan, finul Pepelii, — spunând că e un vis al D-tale? Ești prea puțin istet, deși prea îndrăgnet.

— **Cărți românești** se găsesc în Cluj la librăria *Eric Fabritius*, în piață.

— **Un învățacel** se primește în tipografia »Carmen« a dlui Petru P. Barițiu din Cluj (Strada Ferencz József-út 58).

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvar (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite culori, în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericii române celei noue din Cluj! — 44 (10—)

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârnciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke«, Frankfurt a. Main. 23—52.

Wilhelm Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de

măsurare de pământ,

mappare,

aranjare de posesiune.

După acord marchează linia căii ferate normale ori înguste.

Prețuește moșii, esoperează și valorează patente, pe lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la adresa de mai sus.

48—50.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă

recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de toamnă.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

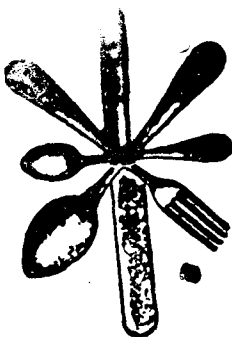
Căpături economice, cupțușite cu stofă, ori cu blană.

Haine negre de salon și frac.

Bunde de călătorie și oraș.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco, — La comanda din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche. 21 (35—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștiință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în culoare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează:

21—22 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta, Hernád u. 54

Janovitz Géza

Atelier de croitorie și mare magazin de vestminte gata, pentru bărbați și copii.

Cluj, Wesselényi M. u. 26. (Casa Economului.)

Efectuește ori ce comandă de haine, după măsură, în timp scurt, dacă se cere chiar și în 24 oare. x x x x x

Ține deposit bogat de haine gata mare parte făcute în atelierul său pentru bărbați și băieți, x x x x

Serviciu prompt.

Croitură elegantă.

Stofe durabile și solid lucrate.

Prețuri moderate. 43 (5 10).

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: 32,000.000	Cor.: 260,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

57—.

Pentru 5 coroane

trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de

săpun fin de toaletă,

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapesta, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (37) 22—24.

Julius Florin